

Betænkning afgivet af Socialudvalget den 18. maj 2010

Betænkning

over

Forslag til lov om ændring af lov om social service, lov om retssikkerhed og administration på det sociale område og sundhedsloven samt om ophævelse af lov om forebyggende hjemmebesøg til ældre m.v.

(Afbureaukratisering på området for ældre, handicappede m.fl.)

[af socialministeren (Benedikte Kiær)]

1. Ændringsforslag

Det Radikale Venstres medlem af udvalget har stillet 1 ændringsforslag til lovforslaget.

2. Udvalgsarbejdet

Lovforslaget blev fremsat den 24. marts 2010 og var til 1. behandling den 19. april 2010. Lovforslaget blev efter 1. behandling henvist til behandling i Socialudvalget.

Møder

Udvalget har behandlet lovforslaget i 4 møder.

Høring

Et udkast til lovforslaget har inden fremsættelsen været sendt i høring, og indenrigs- og socialministeren sendte den 11. februar 2010 dette udkast til udvalget, jf. SOU alm. del – bilag 150. Den 24. marts 2010 sendte socialministeren de indkomne høringssvar og et notat herom til udvalget.

Teknisk gennemgang

Socialministeren og embedsmænd fra Socialministeriet har den 11. maj 2010 over for udvalget foretaget en teknisk gennemgang, for så vidt angår de dele af lovforslaget, som omhandler godkendelsesprocedurer m.v.

Skriftlige henvendelser

Udvalget har i forbindelse med udvalgsarbejdet modtaget skriftlige henvendelser fra:

Danske Ældreråd,
Kolding Ældreråd og
Ældre Sagen.

Socialministeren har over for udvalget kommenteret henvendelserne.

Deputationer

Endvidere har Danske Ældreråd mundtligt over for udvalget redegjort for deres holdning til lovforslaget. Materialet som Danske Ældreråd udleverede på mødet er optrykt som bilag 2 til betænkningen.

Spørgsmål

Udvalget har stillet 28 spørgsmål til socialministeren til skriftlig besvarelse, som denne har besvaret.

3. Indstillinger

Et *flertal* i udvalget (V, DF og KF) indstiller lovforslaget til *vedtagelse uændret*.

Et *mindretal* i udvalget (S og SF) vil ved 3. behandling stemme hverken for eller imod lovforslaget. Mindretallet vil stemme for det stillede ændringsforslag.

Et *andet mindretal* i udvalget (RV) vil redegøre for sin stilling til lovforslaget ved 3. behandling. Mindretallet vil stemme for det stillede ændringsforslag.

Et *tredje mindretal* i udvalget (EL) indstiller lovforslaget til *forkastelse* ved 3. behandling. Mindretallet vil stemme for det stillede ændringsforslag.

4. Politiske bemærkninger

Socialdemokratiets, Socialistisk Folkepartis og Det Radikale Venstres medlemmer af udvalget understreger, at medarbejderne i den offentlige sektor ikke har oplevet mindre bureaukrati under denne regering, snarere tværtimod, og ikke mindst medarbejderne inden for ældre- og hjemmeplejen oplever krav om unødvendig dokumentation, der hæmmer engagementet i arbejdet.

På den baggrund forekommer det bemærkelsesværdigt, at regeringen ikke på et langt tidligere tidspunkt har taget initiativ til at afbureaukratisere og dermed styrke engagementet hos medarbejderne inden for hjemme- og ældreplejen.

Partierne hæfter sig samtidig ved, at langt hovedparten af lovforslagets initiativer ikke retter sig mod frontlinjemedarbejderne i ældre- og hjemmeplejen. Når det indgår som en målsætning i lovforslaget, at regeringen vil give ansatte, der er tættest på borgerne, større frihed til selv at beslutte, hvordan opgaverne skal løses, ville det således have været naturligt, at en større del af initiativerne rettede sig mod at lette administrative byrder for de medarbejdere, der er tættest på borgerne.

Partierne tilslutter sig intentionen i lovforslaget, men tvivler på, at målsætningen bliver nået med lovforslaget. Derfor mener partierne ikke, at indsatsen for afbureaukratisering er afsluttet med lovforslaget. Partierne er ydermere af den opfattelse, at en afskaffelse af det tvungne udbud ville bidrage kraftigt til en afbureaukratisering af den offentlige sektor.

Lovforslaget indeholder en række delelementer, hvor partiernes indstilling til en række af de enkelte elementer gennemgås i det følgende.

Angående forslaget om, at plejeplaner gøres frivillige, er partierne enige i intentionen om at undgå dobbeltdokumentation, men er samtidig forbeholdne over for, at det samlede overblik over plejen forringes over for en sårbar målgruppe.

Angående forslag om, at forebyggende hjemmebesøg nedsættes fra to til et besøg årligt er partierne tilfredse med, at regeringen ikke, som først foreslået, vil afskaffe hjemmebesøgene helt. Partierne er enige i, at indsatsen bør målrettes ældre med størst behov. Partierne mener i forlængelse heraf, at der ved siden af det ene årlige hjemmebesøg bør overvejes, om der også skal være mulighed for

forebyggende hjemmebesøg ved bestemte sociale eller sundhedsmæssige begivenheder, såsom eksempelvis tab af ægtefælle, udskrivning fra sygehus. Dette ud fra den betragtning, at ældre i løbet af kortere tid end et år kan opleve forringet helbredstilstand, der gør et forebyggende hjemmebesøg påkrævet, og at en sådan bestemmelse vil præcisere forpligtelsen til at målrette indsatsen til de ældre, der har det største behov. Det er særdeles vigtigt, at den forebyggende indsats over for ældre prioriteres. Det vil blandt andet betyde, at flere ældre kan være selvhjulpne i længere tid, og det vil være til gavn for både de ældres livskvalitet og kommunernes økonomi.

Angående forslag om enklere regler for tilsyn på ældreområdet er partierne som udgangspunkt ikke tilhængere af færre tilsyn på området for plejekrævende borgere. Imidlertid er det relevant at målrette ressourcerne på de plejeboligbebyggelser m.v., hvor behovet for en opfølgning er størst, og partierne finder på den baggrund, at det afgørende er, at det uanmeldte tilsyn bevares, og at embedslægens uanmeldte tilsyn fortsat opretholdes. Partierne er imidlertid forbeholdne over for den del af forslaget, der indebærer, at tilsynsrapporterne bortfalder, idet tilsynsrapporterne muliggør opfølgning på tilsynet. Der synes således fortsat at være behov for at præcisere, hvordan der fremover skal følges op på tilsynet.

Angående forslag om at ændre godkendelsesordningen for botilbud stiller partierne sig undrende over for, at forslaget overhovedet indgår i nærværende lovforslag, særlig fordi denne del ifølge lovforslagets bemærkninger er uden potentiale til at frigøre ressourcer i kommunerne. Dobbeltarbejdet i forhold til at samle proceduren for optagelse på Tilbudsportalen og godkendelsesproceduren for »generelt egnet« synes således overdrevet. Partierne lægger afgørende vægt på, at kravene for godkendelse til »generelt egnet« ikke forringes i forhold til de nugældende regler.

Angående forslag om at nedlægge bruger- og pårørenderåd kan partierne ikke tilslutte sig, at borgernes rettigheder forringes.

Angående forslag om at nedlægge klagerådene er intentionen om én klageadgang udmærket, men det er samtidig partiernes opfattelse, at klagerådene mange steder faktisk er rigtig godt fungerende – og tilmed har en kort behandlingstid. Det bemærkes desuden, at argumentet om at nedlæggelsen af klagerådene vil medføre kortere sagsbehandlingstider for borgerne synes uholdbart, især set i lyset af, at ministeren ikke vil følge op på, om det rent faktisk viser sig at være tilfældet.

Dansk Folkepartis medlemmer af udvalget bemærker, at lovforslaget lægger op til, at man frigiver ressourcer på væsentlige områder, eksempelvis ældreområdet. Der fjernes statslige regler, som gør, at der bliver frigivet ressourcer ude i kommunerne, og dem kan kommunerne bruge efter bedste evne. DF har noteret sig, at regeringen i forbindelse med de kommunale forhandlinger med Kommunernes Landsforening har forpligtet sig til at arbejde for, at en del af midlerne, som bliver frigivet på området, bliver brugt på ældreområdet.

DF har igennem forløbet fastholdt, at afbureaukratiseringsdagsordenen ikke må tage overhånd. Det har været vigtigt for DF at fastholde rettigheder for den enkelte borger. Da regeringen lancerede deres afbureaukratiseringsinitiativer, var der bl.a. et forslag om, at ældrerådene skulle gøres frivillige, således at kommunerne selv måtte bestemme, om der skulle være ældreråd ude i kommunerne, om ældre kunne henvende sig til dem, og om ældrerådene stadig væk skulle være høringspart, når der var forslag, der skulle vedtages i kommunalbestyrelsen. Her tilkendegav DF, at det er vigtigt, at ældrerådene bliver bevaret, ligesom det er vigtigt, at kommunerne stadig væk hører ældrerådene i forbindelse med den proces, der foregår ude lokalt. DF var ligeledes kritisk over for at afskaffe det årlige uanmeldte tilsyn på plejehjemmene. Det uanmeldte tilsyn på plejehjemmene bevares i dette lovforslag, og det hilser DF velkommen. Det var også vigtigt for DF, at der stadig var tilbud om et årligt forebyggende hjemmebesøg.

Der er en række initiativer, hvor Folketinget afbureaukratiserer forskellige regler. Det frigiver ressourcer, som kommunerne kan bruge på bedre løsninger i den offentlige sektor.

DF's indgangsvinkel har været følgende: Nu er der blevet råbt og skreget på afbureaukratisering og på regelforenkling. Nu får kommunerne muligheden for at bevise, at de rent faktisk selv kan løfte ansvaret derude, samtidig med at vi bevarer nogle regler, som vi i DF har syntes var væsentlige at bevare. Og så må det kommunale selvstyre vise, at de kan leve op til deres opgaver og være sig deres ansvar bevidst.

Såfremt kommunerne ikke leverer et ordentligt serviceniveau og ikke formår at leve op til ansvaret, forbeholder DF sig retten til at arbejde for at indføre nye regler på handicapområdet, ældreområdet m.m.

Det er DF's opfattelse, at der er fundet en fornuftig balance mellem på den ene side hensynet til den enkelte borger og på den anden side hensynet til kommunernes ønske om mere frit at kunne tilrettelægge og målrette den offentlige service til borgeren. Hvis alle parter lever op til deres ansvar, er det DF's opfattelse, at lovforslaget samlet set forbedrer den offentlige sektor.

Liberal Alliance, Inuit Ataqatigiit, Siumut, Tjóðveldisflokkurin og Sambandsflokkurin var på tidspunktet for betænkningens afgivelse ikke repræsenteret med medlemmer i udvalget og havde dermed ikke adgang til at komme med indstillinger eller politiske udtalelser i betænkningen.

En oversigt over Folketingets sammensætning er optrykt i betænkningen.

5. Ændringsforslag med bemærkninger

Æ n d r i n g s f o r s l a g

Af et *mindretal* (RV), tiltrådt af et *mindretal* (S, SF og EL):

Til § 1

1) Nr. 4 affattes således:

»4. I § 17 indsættes som nyt stykke:

»Stk. 3. Kommunalbestyrelsens forpligtelse til at nedsætte bruger- og pårørenderåd, jf. stk. 1, ophæves midlertidigt, når det ikke er muligt at finde medlemmer til bruger- og pårørenderåd. Kommunalbestyrelsen skal dog gentage forsøget på oprettelse af bruger- og pårørenderåd 1 år efter det forrige forsøg. Dette skal ske på et beboer- og pårørendemøde.««

[Opretholdelse af forpligtelsen til at oprette bruger- og pårørenderåd]

B e m æ r k n i n g e r

Til nr. 1

Ændringsforslaget indebærer, at det fortsat er obligatorisk for kommunerne at oprette bruger- og pårørenderåd, men i tilfældet af, at det ikke er muligt at finde kandidater til opstilling, skal tilbuddet om oprettelse gentages 1 gang årligt til et obligatorisk beboer- og pårørendemøde.

Ellen Trane Nørby (V) Erling Bonnesen (V) nfmd. Peter Madsen (V) Sophie Løhde (V)
Martin Henriksen (DF) fmd. Tina Petersen (DF) René Christensen (DF) Vivi Kier (KF)
Tom Behnke (KF) Mette Frederiksen (S) Orla Hav (S) Julie Skovsby (S) Lise von Seelen (S)
Özlem Sara Cekic (SF) Astrid Krag (SF) Anne Marie Geisler Andersen (RV) Line Barfod (EL)

Liberal Alliance, Inuit Ataqatigiit, Siumut, Tjóðveldisflokkurin og Sambandsflokkurin havde ikke medlemmer i udvalget.

Folketingets sammensætning

Venstre, Danmarks Liberale Parti (V)	47	Liberal Alliance (LA)	3
Socialdemokratiet (S)	45	Inuit Ataqatigiit (IA)	1
Dansk Folkeparti (DF)	24	Siumut (SIU)	1
Socialistisk Folkeparti (SF)	23	Tjóðveldisflokkurin (TF)	1
Det Konservative Folkeparti (KF)	18	Sambandsflokkurin (SP)	1
Det Radikale Venstre (RV)	9	Uden for folketingsgrupperne	2
Enhedslisten (EL)	4	(UFG)	

Oversigt over bilag vedrørende L 177

Bilagsnr. Titel

1	Høringssvar og høringsnotat, fra socialministeren
2	Henvendelse af 19/3-2010 fra Danske Ældreråd,
3	Henvendelse af 8/4-2010 fra Kolding Ældreråd,
4	Udkast til tidsplan for udvalgets behandling af lovforslaget
5	Tidsplan for udvalgets behandling af lovforslaget
6	Materiale fra Danske Ældreråd
7	Henvendelse af 11/5-10 fra Ældre Sagen
8	Materiale fra Socialministeriet til teknisk gennemgang
9	Udkast til betænkning

Oversigt over spørgsmål og svar vedrørende L 177

Spm.nr. Titel

1	Spm. om kommentar til henvendelsen af 8/4-2010 fra Kolding Ældre- råd, til socialministeren, og ministerens svar herpå
2	Spm. om en udtømmende liste over de institutionstyper, hvor der efter de gældende regler skal oprettes bruger- og pårørenderåd, til social- ministeren, og ministerens svar herpå
3	Spm. om de årlige omkostninger forbundet med at 26,5 pct. af de kommunale opgaver skal sættes i udbud, til socialministeren, og mini- sterens svar herpå
4	Spm. om begrundelsen for, at ministeren ikke i forbindelse med rege- ringens afbureaukratiseringsprogram har undersøgt de årlige omkost- ninger forbundet med at administrere udbud i kommunerne, til soci- alministeren, og ministerens svar herpå
5	Spm. om regeringen har undersøgt muligheden for at indføre en min- dre bureaukratisk model for frit valg på ældreområdet i forbindelse med udformningen af regeringens afbureaukratiseringsprogram »Me- re tid til velfærd«, til socialministeren, og ministerens svar herpå
6	Spm., om de forebyggende hjemmebesøg kan målrettes særligt udsat- te målgrupper, til socialministeren, og ministerens svar herpå
7	Spm., om pårørende vil kunne kræve ekstra hjemmebesøg ud over det ene årlige hjemmebesøg, som ældre over 75 år modtager, til socialmi- nisteren, og ministerens svar herpå
8	Spm., om ministeren vil gøre det obligatorisk, at praktiserende læge kan henvise ældre til forebyggende hjemmebesøg i de tilfælde, hvor et lægefagligt skøn tilsiger, at dette måtte være påkrævet, til socialmi- nisteren, og ministerens svar herpå
9	Spm. om, hvilke lovgivningskrav til plejefaglig dokumentation der er tilbage, hvis lovforslaget vedtages, til socialministeren, og ministerens svar herpå
10	Spm., om det forhold at plejeplaner gøres frivillige, reelt vil medføre

mindre bureaukrati i kommunerne, hvis kommunerne stadig er forpligtet til at frembringe den nødvendige plejefaglige dokumentation, til socialministeren, og ministerens svar herpå

- 11 Spm., om berettigelse til nedlæggelse af klagerådene med forkortelse af sagsbehandlingstiden som primær argumentation, til socialministeren, og ministerens svar herpå
- 12 Spm. om at sikre borgernes klageadgang, herunder rimelige sagsbehandlingstider, til socialministeren, og ministerens svar herpå
- 13 Spm. om, hvilken tidsmæssig forkortelse af sagsbehandlingstiden ministeren kan garantere borgerne, hvis lovforslaget vedtages og klagerådene nedlægges, til socialministeren, og ministerens svar herpå
- 14 Spm., om lovbemærkningen til forslag om at nedlægge bruger- og pårørenderåd er tilstrækkeligt til fremover at sikre en betryggende bruger- og pårørendeinddragelse på ældre- og handicapområdet, til socialministeren, og ministerens svar herpå
- 15 Spm., om ministeren i lovbemærkningerne vil fremhæve og tydeliggøre, at brugere og pårørende fortsat skal inddrages, til socialministeren, og ministerens svar herpå
- 16 Spm. om, hvorfor det kun er tilbud efter § 101 og § 107, der skal være »generelt egnet«, og ikke andre typer tilbud, herunder krisecentre, varige botilbud, forsorgshjem m.v., til socialministeren, og ministerens svar herpå
- 17 Spm. om krav til »generel egnethed« bør stadfæstes i lovbemærkningerne, førend de kan indgå i en bekendtgørelse efterfølgende, til socialministeren, og ministerens svar herpå
- 18 Spm., om der bliver stillet nøjagtig de samme krav til »generelt egnet«, som der bliver stillet med den nuværende godkendelsesprocedure, til socialministeren, og ministerens svar herpå
- 19 Spm., om sammenhængen mellem løsrevne forslag for ændringer af godkendelse af botilbud til stofmisbrugere og mennesker med handicap på den ene side og afbureaukratisering af ældreområdet på den anden side, til socialministeren, og ministerens svar herpå
- 20 Spm. om ministerens kommentar til, at KL frygter, at betingelserne for at være »generelt egnet« er utilstrækkelige, til socialministeren, og ministerens svar herpå
- 21 Spm., om der også fremover vil være alle muligheder til stede, for at kommunerne kan organisere arbejdet, præcis som de har gjort hidtil, hvis det er det, de ønsker, og bekræfte, at det at man fra centralt hold afskaffer krav netop også giver mulighed for en anden og mere lokalt fornuftig organisering, til socialministeren, og ministerens svar herpå
- 22 Spm. om at kommentere materialet fra Danske Ældreråd, herunder redegøre for det hensigtsmæssige i at lovforslaget, der fremsættes med det formål at afbureaukratisere, tilsyneladende medfører forlængede sagsbehandlingstider, hvis klagerådene nedlægges, til socialministeren, og ministerens svar herpå
- 23 Spm. om, hvordan man sikrede inddragelse af brugere og pårørende

forud for oprettelsen af bruger- og pårørenderåd, til socialministeren, og ministerens svar herpå

- 24 Spm. om, hvordan man vil man sikre sig, at klagetiden til de sociale nævn ikke bliver for lang, til socialministeren, og ministerens svar herpå
- 25 Spm., om en nedlæggelse af klagerådene vil betyde, at borgerne i gennemsnit kommer til at vente kortere eller længere tid på, at deres sag bliver afsluttet, til socialministeren, og ministerens svar herpå
- 26 Spm. om ministerens holdning til, at man gav klager om praktisk og personlig hjælp opsættende virkning, til socialministeren, og ministerens svar herpå
- 27 Spm. om kommentar til henvendelse af 11/5-10 fra Ældre Sagen, og ministerens svar herpå
- 28 Spm., om ministeren kan yde teknisk bistand til og kommentere et ændringsforslag, der indebærer, at det fortsat er obligatorisk for kommunerne at oprette bruger- og pårørenderåd, til socialministeren, og ministerens svar herpå

Bilag 2**Materiale fra Danske Ældreråd**

Materiale fra Danske Ældreråd er optrykt efter ønske fra S.

Hvorfor er DANSKE ÆLDRERÅD bekymrede for nedlæggelsen af klagerådene?

	Klageråd	De Sociale nævn
Gennemsnitlig sagsbehandlingstid	22-23 dage (2007, 2008, 2009) ¹⁾	94,5 dage (2007) 104 dage (2008) ²⁾
Kommunens første afgørelse fastholdt af råd/nævn	66-80% (2007, 08, 09)	74% (2009) ²⁾
Klageråds- og kommunalbestyrelsesafgørelse indbragt for De Sociale nævn	9-13% (2007, 08, 09)	
Kommunalbestyrelsen tiltrådte klagerådets indstilling	90% ³⁾	

For 90 % af klagerne vil lovændring forlænge sagsbehandlingstiden med 75-80 dage.

For 10% af klagerne bliver sagsbehandlingstiden formindsket med 22-23 dage.

En afgørelse i Det sociale nævn som første instans giver ikke borgeren større mulighed for at få medhold i klagen, jf. omgørelsesprocenten.

DANSKE ÆLDRERÅDs undersøgelse af klagerådenes virksomhed for 2007,08 og 09 (svarprocent 76).

Statsforvaltningernes ankestatistik for beskæftigelsesankenævnene og de sociale nævn 2008.

Ankestyrelsens undersøgelsesrapport om klagerådene, 2004